

Warszawa, 21-08-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

V.7010.25.2025.ETP

Pani

Jolanta Sobierańska-Grenda

Minister Zdrowia

via ePUAP

Szanowna Pani Minister,

uprzejmie informuję, że Rzecznik Praw Obywatelskich z urzędu podjął sprawę polskiego obywatela, który przebywając czasowo poza granicami kraju – w Egipcie, po przebytej operacji ratującej życie miał trudności z transportem sanitarnym do kraju¹.

W związku z powyższym, Rzecznik zwrócił się do Gabinetu Prezesa Funduszu w Narodowym Funduszu Zdrowia o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie, w szczególności o wskazanie, czy istnieje możliwość, aby Narodowy Fundusz Zdrowia sfinansował transport chorego do kraju. Jak również skierował pismo do Departamentu Konsularnego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych z prośbą o wskazanie, czy Ministerstwu znana jest opisana sprawa oraz czy służby konsularne podejmowały działania na rzecz wskazanego obywatela przebywającego za granicą².

W odpowiedzi RPO otrzymał wyjaśnienia Narodowego Funduszu Zdrowia³, sprowadzające się do uznania, że w obowiązującym porządku prawnym **brak jest**

¹ <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/slask/...> [dostęp: 11.08.2025].

² Pisma z dnia 3.03.2025 r. znak: V.7010.19.2025.ETP.

³ Znak sprawy: NFZ-DWM-WLG.4702.6.2025 2025.97326.KIMA.

**możliwości sfinansowania ze środków publicznych będących w dyspozycji
Narodowego Funduszu Zdrowia transportu ww. pacjenta z Egiptu do Polski.**

Warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych określa ustawa o świadczeniach⁴. Na podstawie tej ustawy NFZ może pokryć koszty transportu powrotnego do kraju wobec osoby, której udzielane są świadczenia opieki zdrowotnej poza granicami kraju, w sytuacji, gdy:

- 1) pacjent jest hospitalizowany na terenie jednego z państw UE/EFTA lub Zjednoczonego Królestwa i zostanie spełniona przesłanka ekonomiczna, tj. przewidywany koszt dalszego leczenia za granicą będzie wyższy niż łączny koszt przewidywanego leczenia w Polsce oraz transportu (art. 42i ust. 9 ustawy o świadczeniach),
- 2) na rzecz pacjenta została wydana zgoda Prezesa Funduszu na uzyskanie w innym państwie członkowskim UE lub EFTA lub w Zjednoczonym Królestwie świadczenia opieki zdrowotnej albo jego kontynuację – w przypadku świadczeń udzielanych zgodnie z przepisami o koordynacji (art. 42i ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach),
- 3) pacjent uzyskał skierowanie Prezesa Funduszu do przeprowadzenia poza granicami kraju leczenia lub badań diagnostycznych – w przypadku leczenia lub badań diagnostycznych należących do świadczeń gwarantowanych, których aktualnie nie wykonuje się w kraju (art. 42j ust. 2 ustawy o świadczeniach).

Jednocześnie w otrzymanym stanowisku Departamentu Konsularnego MSZ zauważono, że opieka zdrowotna, jak również transport sanitarny dla obywatela polskiego, pozostają w zakresie kompetencji ministra właściwego do spraw zdrowia⁵. Natomiast Konsul RP nie ma kompetencji w zakresie świadczenia opieki zdrowotnej i transportu sanitarnego, a regulacje o pomocy finansowej – zgodnie z art. 39 i art. 40 ustawy Prawo Konsularne⁶ – odnoszą się w sposób dorozumiany do opłacenia biletu

⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.), zwana dalej: „ustawą o świadczeniach”.

⁵ Znak sprawy: DK.3461.45.2025/5.

⁶ Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo Konsularne (Dz.U. z 2015 r. poz. 1274), zwana dalej: „Prawo Konsularne”.

powrotnego wraz ze zobowiązaniem do zwrotu w sytuacji, gdy obywatel polski nie ma innej możliwości jego zakupu.

W świetle powyższych informacji wyłania się istotny problem systemowy dotyczący braku instrumentów prawnych i finansowych umożliwiających pokrycie kosztów transportu sanitarnego polskich obywateli, którzy wymagają pilnej pomocy medycznej poza obszarem UE/EFTA oraz Zjednoczonego Królestwa. Obecne regulacje prawne nie przewidują takich sytuacji, mimo że zdarzają się one w praktyce – zwłaszcza w przypadku nagłych zdarzeń losowych, jak operacje ratujące życie czy poważne urazy w czasie pobytu za granicą.

W konsekwencji, obywatele znajdują się w szczególnie trudnym położeniu, gdyż – mimo że partycypują w finansowaniu świadczeń opieki zdrowotnej i trakcie czasowego pobytu zagranicznego uległy wypadkowi losowemu – nie mogą liczyć na wsparcie instytucji publicznych w zakresie pokrycia kosztów bezpiecznego transportu do kraju, a jednocześnie koszty te często znacznie przekraczają ich możliwości finansowe. Powstaje więc pytanie o zakres obowiązków państwa odnośnie do zapewnienia realnego dostępu do ochrony zdrowia i opieki medycznej również w takich sytuacjach.

Wobec powyższego, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionych problemów.

Z poważaniem

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/